

**R. P. Sebastiani Izquierdo Alcarazensis Societ. Iesv Regii
Senatus S. Inquisitionis Hispaniarum Qualificatoris, Et
Olim Compluti Sacrae Theologiae Professoris. Opus
Theologicum, iuxta atque ...**

Vbi De Essentia Et Attributis Divinis Vbertim Dissertitur ...

Izquierdo, Sebastián

Romae, 1670

Quaest. 3. Quid sit statutum, & certum secundum fidem circa causam
moralem praedestinationis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77011](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77011)

dum quartum casum possibilem dicto num. 10. commemoratum.

Ex cuius doctrina satis constat hac propositione. Ex ea autem sequitur, hoc etiam modo sub meritum cadere posse, quidquid cadere, posse, diximus, ceteris modis propositionum præcedentium.

46 En semina iecimus in hac questione adeo referri virtute ob suam vniuersalitatē, vt immanē propemodum resolutionum fructum pro varijs Theologiæ materijs quisque ex illis possit colligere. Nulla est enim excogitabilis difficultas circa meritum compensationem, seu remunerationem, quæ multis, & varijs modis per doctrinam hic traditam non queat solui: siue sit sermo de remuneratione facta iuxta naturam, & exigentiam meriti, siue de facta supernaturaliter præter eius naturam, & exigentiam.

QVAESTIO II.

Quas causas physicas habeat prædestinatio.

47 **C**AUSA physica est, quæ per propriam, & realem causalitatem, qualis est actio, vel passio, in effectum influit. Causa autem moralis in vniuersum dicitur, quæcunque aliquo modo mouet, excitat, allicit, trahit, vel impellit causam physicam ad causandum effectum. Cuius subinde causalitas non est actus proprius realis distinctus ab actu causæ physicae, sed denominatio quædam semiextrinseca ab illo proueniens. Vnde causa finalis, & qualibet alia obiectiua sub causâ morali ita vniuersaliter sumptâ comprehenditur. Ceterum, quia in præsentia materia solum vocari solet causa moralis, quæ mouet per modum meriti, impetrationis, satisfactionis, aut dispositionis moralis, ideo causam finalem, aut aliter quomodolibet obiectiuam, præterquam quatuor modis dictis, ad classem causarum physicarum reducimus; de eisque etiam tractamus in præsentia questione.

Hoc posito, certum est, prædestinationem quoad actus internos Dei nullam habere causam physicam, quæ verè, & formaliter sit talis; tamen virtualiter, seu æquivalenter ab intellectu, & voluntate Dei causentur, iuxta doctrinam à nobis traditam disput. 23. quest. 2. & disput. 31. quest. 2. Nequit tamen non habere pro causâ obiectiuâ bonitatem obiectorum, quæ Deus ad prædestinandum allicitur. Quia, quidquid Deus decernit liberè, allicitus, & inuitatus ab aliqua eius bonitate propositâ per cognitionem decernit.

48 Deinde est certum, prædestinationis quoad effectus externos, qui ad gratiam vniuersè sumptam, ad gloriamque reduci possunt, Deum causam physicam, & principalem esse tum efficientem, tum finalem iuxta illud Psal. 83. *Gratiam, & gloriam dabit Dominus*, & Prou. 16. *Vniuersa propter semetipsum operatus est Dominus*. Causam verò materialem, aut formalem huiusmodi effectuum Deum esse non posse, compertum est.

49 Præterea est certum, Prædestinatum cau-

sam physicam esse ferè omnium suæ prædestinationis effectuum tum efficientem, tum materialem. Quia ferè omnes sunt actus suarum potentiarum vitalium, ab eis producti, & in eis recepti. Quo fit, vt illi vt plurimum nullam formalem causam habeant; cum potius ipsi formæ sint. Nonnulli verò prædestinationis effectus extra subiectum prædestinatum poterunt esse. Quorum subinde alia erit causa physica tum efficiens, tum materialis, vt constabit ex dicendis disp. 43.

Denique certum est, ceteros prædestinationis effectus ad gloriam Prædestinati tanquam ad finem ordinari. Ceterum, quia & ipsa gloria effectus prædestinationis, illic præcipuus est, vt contra Durand. in 1. dist. 41. quest. 2. docent Soar. lib. 2. de Prædest. cap. 2. Vaz. disput. 91. cap. 3. & alij Theologi comuniter, vt videbimus dictâ disput. 43. Ideo totius prædestinationis ad quæ sumptâ quoad effectus nullus datur finis Prædestinato competens; sed tantum est finis eius glorificatio Dei.

QVAESTIO III.

Quid sit statutum, & certum secundum fidem circa causam moralem prædestinationis.

VARIJ fuerunt errores circa causam prædestinationis; eos succintè indicabo cum locis, vbi aut damnantur, aut refelluntur. Primus error fuit Manichæorum, Bardesianorum, Priscilianistarum, aliorumque reuocantium omnes nostras actiones ad fatalem necessitatem ex vario stellarum aspectu profectam. Qui subinde, sublato cum libertate omni merito, atque demerito, in astra vt in causam reieciabant integram hominum prædestinationem, atque reprobationem. Damnatur hic error in Concilio Bracharen. 1. cap. 8. & à Leone 1. epist. 91. cap. 11. Et contra eum eleganter disputant Hieronim. epist. 8. quæ est ad Demetriadem, & August. lib. 1. ad Simplicianum quest. 2.

Secundus error fuit Caluini lib. 2. Inst. cap. 3. & lib. 3. cap. 21. & 22. Qui, sublata similiter humana libertate, non vi astrorum, sed vi fatalis decreti Dei, nullius effectus prædestinationis relinquit causam moralem ex parte nostrâ. Caluino ferè consentiunt Lutherus, Melancton, & ceteri Sectarij Nouatores; qui è medio tollunt libertatem. Quorum error damnatur in Trid. sess. 6. cap. 5. & 6. & can. 45. & 6.

Tertius error est Prædestinationum alferentium piè viuentibus bona opera nihil prodesse; & peccatoribus nihil obesse crimina; si primi iam sunt prædestinati ad mortem; secundi autem iam sunt prædestinati ad vitam. Quem errorem iam diu sepultum ab inferis reuocantur Viclephus Anglus, & Ioannes Huss. Bohemus. Quæ pestis etiam nunc, vt fertur, grafiatur in Anglia inter Caluinistas, & Puritanos. Contra quam olim inditum fuit in Gallia Concilium Valentinum sub Lothario Imperatore, & Leone IV. quod interibitur contra Prædestinatianos. Posteaque idem error damnatus est in Concilio Constantiensi sess. 15. & in Trid. sess. 6. can. 17.

55 Porro errores isti, & alij huius farinae, qui merita bonorum operum auferunt, eatenus præfenti causæ præiudicant, quatenus à nobis auferunt causam moralem præcipui effectus prædestinationis, qui est gloria, contra illum fidei articulum, quo passim in Scripturis sanctis monemur, gloriam adultis vt præmium meritorum conferri, vt supra disput. 41. quæst. 1. num. 9. statuimus. Itaque fide sanctum est, ex parte Prædestinati adulti causam moralem, & meritoriam dari prædestinationis quoad aliquem eius effectum, nempe gloriam. Imo dari etiam quoad plerisque, præter primum, concurs Theologorum sententia est. Quia, accepto primo auxilio efficaci, à quo incipit series effectuum prædestinationis, de congruo saltem potest Prædestinatus mereri ceteros subsequentes effectus; de factoque haud dubie meretur illos, saltem maiori ex parte. Videamus modò errores, qui in partem aduersam declinantes tantum arbitrio detulerunt Prædestinati, vt ipsi totius prædestinationis causam moralem, aut etiam meritoriam adscriberint.

56 Horum primus fuit Origenis asserentis, totum Prædestinatorum, ac Reprobatorum discrimen, fuisse natum ex diuersitate meritorum, quam contraxerunt animæ, prius quam infunderentur in corpora. Somniabat enim, animas omnes simul cum Angelis ab initio fuisse creatas, & postea successu temporum corporibus additas. Quem errorè ex Platone videtur Origenes traxisse. Quoniam in Timæo ponit Plato animas existentes, prius quam vnirentur corporibus, teste Hieron. epist. 150. ad Hædibiam. Damnatus est hic error in sexta Synodo generali, quæ est Constantinopolitana 3. actio. 11. Contra quem ex professo disputat Cyrillus lib. 1. in Ioan. cap. 9. & August. epist. 28. ad Hieron. & lib. de Anima, & eius origine cap. 19. Greg. Nyfen. lib. de Opificio hominis cap. 28. & 29. & Hieron. epist. 61. ad Pama-chium. Scribunt insuper contra hunc errorem, S. Thom. 1. par. quæst. 2. artic. 4. & sæpe alibi. Sixtus Senensis lib. 5. cap. 185. & 236. Castro lib. 2. contra hæreses verb. *Anima*. Bellar. lib. 4. de Ammissione gratiæ cap. 11. Soar. lib. 2. de Prædest. cap. 4. Ruiz disput. 5. de Prædest. sec. 1. & alij Theologi communiter in hoc tractatu. Apud quos plura.

57 Secundus error fuit Pelagij asserentis, præter donum creationis, & externam legis propositionem, quæ gratis conferre concedebat, nullam aliam gratiam necessariam esse ad seruandam totam legem, & acquirendam de condigno vitam æternam; tamen ad hæc facilius obtinenda gratia, & dona supernaturalia darentur intuitu meritorum liberi arbitrij. Constat hic error Pelagij ex multis scriptis Augustini, præsertim ex toto libro de gestis Pelagij, & ex epistolis 90. 95. 105. 106. & 107. Ex Hieron. epist. ad Etesiphon, & Dialogis contra Pelagianos. Ex Prospero epist. ad Rufinum, & lib. de Ingratis cap. 1. Ex quo deducebat Pelagius, teste Augustino lib. de Prædest. Sanct. cap. 18. & 19. homines propter merita proprii arbitrij elegi à Deo, & ad æternam vitam prædestinari. Atque adeò ex parte Prædestinatorum causam moralem, imò & condignam, reperiri integræ prædestinationis. Damnatus tamen est error iste in multis Concilijs. Quorum postremi sunt Araul. 2. can. 7. 9. 20. & sequentibus. Et Trid. sess. 6. cap. 1. 5. & 6. & can. 1. & 2. In quo etiam confutando egregie laborarunt Patres.

Quorum plures refert Ruiz disput. 5. de Prædest. sec. 6. Sed potissimè omnium Augustinus varijs locis suorum Operum. Quæ de re plura traduntur in Tractatu de Gratia. Videatur noster Ripalda tom. 1. de Ente supern. disput. 15. sect. 2. late referens Sectatores huius erroris, cuiusque Impugnatores.

58 Tertius denique error fuit eorum, qui Semipelagiani, aut Reliquiæ, Cineresve Pelagianorum vocati sunt. Erant autem viri, alijs pij, & catholici, flores in tota Gallia fere sub annum 430. sed præsertim Massiliæ; vnde etiam Massilienses vocantur. Quorum dux dicitur fuisse Cassianus, vt clarè denotant liber Prosperi, & alij Tractatus scripti contra Collatorem; cui adhererunt Faustus Regiensis Episcopus, & alij. Hi ergo, cum concederent contra Pelagium gratiam datam per Christum necessariam omnino esse, nec solum vtilem ad benè viuendum, & acquirendum gloriam; aliquid tamen nihilominus viribus arbitrij tribuebant, dicentes, esse in nobis aliqua initia nostro labore parta sine interuentu alicuius gratiæ Christi, quibus incipimus, quorumque intuitu gratia postea donatur, conatus nostros promotura. Quæ initia, dicebant, esse non solum bonum desiderium, fidem, & orationem, sed alia etiam aliqua bona opera, vt videre est apud Cassianum lib. 12. de Inst. Cœnobior. cap. 13. & 14. Quæ quidem aliquod meritum continere respectu gratiæ, arbitrabantur, vt constat ex eodem Cassiano, ex epistolis Prosperi, & Hilarij ad August. ex ipsoque August. locis infra citandis.

59 An autem censuerint, tale meritum esse condignum, vel congruum, non omnino exploratum est. Nam censuisse eos, dictum meritum tantum esse de congruo, plerique Doctores asseruerant. Vazq. 1. par. disput. 89. cap. 5. num. 37. & 1. 2. disput. 119. cap. 1. Soar. lib. 2. de Prædest. cap. 6. num. 27. Granad. 1. 2. tract. 6. de Gratia disput. 1. sect. 1. Herice disput. 25. cap. 3. Tann. 1. par. disput. 3. quæst. 4. dub. 3. num. 12. & alij. Satisque videtur constare ex Cassiano loco citato, & Collat. 13. cap. 13. ex Fausto Regiensis lib. 1. de Gratia, & liber. arbitr. & ex epistola Hilarij ad August. Non desunt tamen, qui putent, meritum, quod Semipelagiani adscribant operibus arbitrij respectu donorum gratiæ condignum fuisse. Ita Franciscus Turrianus lib. 2. Confess. August. cap. 3. §. 11. & 12. Toletus in illud ad Rom. 11. *Si autem gratia, iam non ex operibus*. Vega lib. 2. in Trid. cap. 5. Sotus lib. 1. de Naturâ, & gratiâ cap. 21. ad 2. & cap. 4. fine. Coninc de Merito disput. 8. num. 103. Idemque videntur sensisse multi alij Scholastici citandi quæstione sequenti: qui non sunt veriti tribuere operibus arbitrij meritum congruum respectu donorum gratiæ. Ripalda disput. 15. citatâ sect. 3. multis contendit, Semipelagianos in prædictis operibus interdum meritum condignum posuisse. Proindeque controuersiam Patrum cum illis fuisse de merito vt sic talium operum præcindendo à condignitate, & merâ congruitate. Vtrumque verò genus meriti intendisse Patres, & Concilia excludere à dictis operibus, dum contra Semipelagianos definiunt.

60 Ego primæ, & magis communi sententiæ adhareo. Tum quia eam satis, superque videtur expressisse Cassianus locis citatis, vt manifestum fiet legenti. Tum maximè, quia sæpissimè repetit, quoties de illis suis arbitrij meritis sermo-

monem habet, per ea nihil præiudicari rationi gratiæ. Incredibile autem est, censuisse Massilienses condigna merita non aduersari conceptui gratiæ; quando præ oculis habebant, defendereque conabantur illud dogma Apostoli, si autem gratia, iam non ex operibus. Quippe nullo strictiori modo potest aliquid excogitari esse ex operibus, quam si sit ex meritis de condigno. Non ergo meritis de condigno, sed meritis tantum de congruo adiungebant gratiam. Argumenta autem, quæ in oppositum adducit Ripalda non præstant, ut perpendenti notum fiet. Addebant præterea Massilienses, posse nos etiam in gratiâ acceptâ proprijs arbitrij viribus perseuerare, ut supra disput. 41. quæst. 3. num. 81. notauimus. Vnde tandem circa causam prædestinationis, de qua nunc loquimur, errabant; afferentes, prædictos qualescunque conatus arbitrij, quibus præuisi sunt Prædestinati ex se incepturi, & in bono accepto perseueraturi, causam ex parte eorum esse, ob quam illi præ Reprobis eliguntur, ac prædestinantur à Deo. Cùmque à Prospero, & Hilario vigerentur in pueris antequam rationis decedentibus; quorum alij mundati per Baptismum ab originali obtinent gloriam, alij sine Baptismo morientes reijciuntur ab illâ. Respondebant, Deum præscire, quid illi forent facturi, & quem finem habituri, si peruenirent ad adultam ætatem; eosque prædestinare, & eligere ad gloriam, qui bene ex se operaturi, si viverent, præuisi sunt; eos autem reijcere, & reprobare, qui præuisi sunt, si viverent, vitam tandem in peccatis functuri. Eodemque pacto rationem discriminis reddebant inter eos, quibus prædicatum est Euangelium, & eos, ad quos non peruenit notitia eius; ut supra disput. 28. quæst. 7. à num. 269. retulimus.

61 Constant hæc omnia ex epistolis Prosperi, & Hilarij ad Augustinum, quæ habentur tom. 7. ante librum de Prædestinatione Sanctorum. Tum ex ipso Augustino dicto libro de Prædest. Sanct. & libro de Dono perseuerantiæ. Necnon ex Cassiano dicto lib. 12. à cap. 11. & Collat. 13. citatâ ferè per totam. Ex Prospero in libris contra Collatorem, ad obiectiones Vincent. & contra Capit. Gallorum, & ex epistola 1. Celestini ad Episcopos Galliarum. De quo videri possunt Bellarm. lib. 2. de Gratiâ, & liber. arbit. Valentia. 1. par. quæst. 23. artic. 5. disput. 1. pun. 4. & 1. 2. disput. 8. quæst. 6. pun. 4. Molin. 1. par. quæst. 23. artic. 4. disput. 1. & in Concord. disput. 6. Vazq. 1. par. disput. 89. cap. 4. & 5. & disp. 91. cap. 8. Soar. lib. 3. de Prædest. cap. 5. & seqq. & Prolegem. 6. de Gratiâ, vbi fusiſſimè totam rem hanc ediserit, Herice disput. 25. Arrub. disput. 75. Iustinian. in epist. ad Philip. cap. 2. Ruiz tom. de Prouid. disp. 14. & seqq. Ripalda tom. 1. de Ente supern. disp. 15. & seqq. & apud eos alij plures. Qui diligenter examinant, quinam in prædictum errorem inciderint. Num aliqui Patres, præsertim Chrysostomus, in eo bonâ fide fuerint. Et cætera ad rem spectantia.

62 Pugnavit autem contra hunc errorem acerrimè Augustinus innumeris in locis; vbiunque demum scripsit contra Pelagianos. Ita enim, inspirante Deo, vel vltimas fibras, & capillamenta radicem Pelagianæ hæresis eradicavit, ut ante exortum Semipelagianorum errorem suis scriptis suffocauerit; præsertim in libro de Correptione & gratiâ, ut testatur Prosper in initio suæ epistolæ. Expressius tamen extirpat illum in libro de

Prædestinatione Sanctorum, & libro de Dono perseuerantiæ, quos scripsit contra Massilienses. Eundem errorem detectati sunt multi alij Patres, quos referunt præcitati Doctores, præsertim Soar. & Ruiz. Eumque damnarunt imprimis Celestinus Papa Epist. 1. ad Episcopos Galliarum. Vbi aliorum etiam Pontificum sententiam dicto errori oppositam refert. Et Leo Magn. epistola ad Nizetam. Damnauit deinde Concilium Arausicanum 2. contra Semipelagianos coactum, ferè per totum. Et postea etiam Trid. sess. 6. cap. 5. & 16. & can. 3. Nec non Maguntina Synodus provincialis cap. 7. §. 2. cum alijs relatis à Soar. Prolegem. 6. citato.

Itaque conclusio catholica est, nullum in nobis dari conatum, initiumve ex viribus solius arbitrij profectum, quo per modum meriti, aut impetrationis obtineamus primum auxilium gratiæ; atque adeo neque vllam ex parte nostrâ dari causam aut meritoriam, aut impetratoriam totius prædestinationis. Quæ veritas quæst. seq. proponit. 1. & 2. demonstranda est.

Fundamenta autem, quibus Semipelagiani nitentur, parui momenti sunt. Dicebant primo, si non sit in potestate arbitrij, præbere initium, quo Deus moueatur ad nos eligendum, ac perducendum mediâ gratiâ collatâ ad gloriam, imprimis tolli libertatem acquirendi, vel amittendi gratiam, & gloriam. Secundo tolli sollicitudinem eam procurandi. Tertio auferri vim exhortationum. Quarto tolli è medio orationem. Quinto Deum fore acceptorem personarum, alios eligendo præ alijs, nullo præuiso eorum discrimine. Verum nihil horum sequi ex negato initio salutis oriundo ex viribus arbitrij, notissimum est. Primum non sequitur. Quia, licet homo nequeat acquirere, vel amittere primum auxilium gratiæ, potest tamen per illud (quod nemini Deus negat) acquirere iustificacionem, & gloriam. Similiterque vtramque amittere suis peccatis. Sicuti prima cogitatio, à qua prouenire debebant naturalia illa Massiliensium initia, in hominis potestate non est, ut constat; & tamen per hoc non efficitur, hominem ad illa acquirendum non esse liberum. Quomodo autem cum prædestinatione, & reprobatione negatiuâ libertas acquirendi, & amittendi gloriam cohareat, disput. 41. quæst. 1. & 5. explicatum est. Secundum verò, & tertium non sequi, ex dictis in eadem quæst. 1. à num. 32. constat. Nec sequitur quartum. Quia, licet primum auxilium gratiæ nequeat oratione impetrari, possunt tamen reliqua. Denique non sequitur quintum. Quia, ut dictum est etiam loco citato, Deus ut dominus suorum donorum abique vllâ notâ acceptionis personarum (quæ solum habet locum, vbi adest obligatio iustitiæ) potest illa pro suo arbitratu inæqualiter impetiri. Quod optimè declarat August. de Dono perseu. cap. 8. & S. Thom. 1. par. quæst. 23. art. 5. De quo plura videri possunt apud Ruiz disput. 18. de Prædest. per totam. Præterquam quod omnibus omnino hominibus distribuit Deus auxilia sufficientia, quæ quisque pro nutu suo potest facere efficacia, si velit.

Opponebant præterea parabolam illam tentorum datorum vnicuique secundum propriam virtutem Math. 25. Verum sensus illius parabolæ, quos multos patitur, omnes sunt profertur aliter à Massiliensium sensu, ut videri potest apud Maldona, ad eum locum, Salmeron. tom. 7. tra. 3. §. 9. Vazq.

Vazq. disput. illa 91. cap. 18. Ripald. disput. 17. sect. 8. Velent. supra, & Ruiz disput. 24. de Provid. sect. 5. sufficiat nunc, quod profert ad rem. Prosper lib. 2. de Vocat. gent. cap. 8. aliis 2. dicens. *Vnicuique secundum propriam virtutem, id est, secundum propriam, & naturalem possibilitatem; non autem secundum proprium meritum.* Alia autem plurima Scripturæ loca, quibus significatur, misericordiam diuinam subsequi ad nostra opera, aut illa quoquo modo præsupponere, aut expectare; de gratiâ subsequente intelliguntur, non ad merita solius arbitrij, sed ad merita procedentia ex priori gratiâ. De quo plura Ruiz supra, & disput. 27. sect. 6.

QVAESTIO IV.

Vtrum ex parte prædestinati concedi possit respectu totius prædestinationis aliquod meritum de congruo, vel aliqua dispositio moralis, vel aliqua impetratio proueniens ex viribus arbitrij ante omne donum gratiæ.

66 **V**ocamus hic integram, siue totalem prædestinationem, quæ complectitur omnia dona gratiæ naturæ indebita vsque ad gloriam; quidquid sit de alijs donis naturalibus, quæ etiam inter effectus prædestinationis ceteri solent, ut videmus disput. 43. Nam tota præfens difficultas eò reuocatur, an ex parte solius arbitrij prædestinati concedi possit aliquod meritum, seu dispositio ad dona gratiæ, & consequenter ad prædestinationem, qua ille medijs istis donis infallibiliter perducitur ad obtinendam gloriam. Idque, siue prædestinatio, præter decreta exequutiva mediourum, & suis, inuoluat alium ordinem decretorum intentiuorum, siue secus, iuxta diuersas sententias asserentium, & negantium electionem prædestinati ad gloriam ante præuisa merita à quibus modo est præcendendum.

67 **M**ulti ex Theologis catholicis in hac re, saltem specie tenus, videntur minus cautè accessisse ad hæresim semiplagianam. Quidam enim dicunt, actus virtutum elicitos solis naturæ viribus posituè, & sufficienter disponere hominem ad gratiam iustificantem, eamque de congruo mereri. Ita Gabriel, Almai. Duran. Iauel. Ricardus, Pet. Bergom. Turtecrem. Camerar. & Caiet. Idem, censent plures Theologi, tenuisse S. Th. in sententiarijs, sed retractasse 1. 2. q. 109. art. 6. quamquam non desunt, qui omnino ab istâ sententiâ liberent S. Th. ut Vazq. & Thomas Elicius. Expressius ei ad hæsisse dicitur Scolus; tamen & hic ab Angles, Vega vindicetur. Quos omnes apud Auctores infra dandos inuenies citatos. Secunda sententia est aliorum, qui dicunt, opera naturalia disponere ad iustificationem remotè, merendo videlicet de congruo auxilia gratiæ ad proximam dispositionem. Pro hac referuntur Driedo, Decanus, Enricus, Contradus, Clingius, Viguerius, Gerson, Quandus, Akenis, Bacho, Ocham, Argentina, Antonius Panthusa, Ricardus, Albertus, Palacios, Alexius Gomez, Michael Medina, Sotus, & alij. Tertia, & certa sententia reliquo-

rum Theologorum est, nullum omnino meritum adhuc de congruo, aut positiuam dispositionem posse ex solis viribus naturæ ad iustificationem præcedere, eamve promereri proximè, vel remotè. Ita S. Th. 1. 2. disput. 109. art. 6. & ibi eius interpretes. Bellarm. lib. 6. de Gratiâ cap. 1. & seqq. Zamel 1. 2. q. 109. art. 3. & 6. Sot. de Natur. & grat. lib. 2. cap. 3. & 4. & in 4. dist. 14. q. 21. art. 5. Lorca disput. 11. & 50. de Gratiâ, Tiletanus Apologia in Trident. Valent. 1. p. q. 23. art. 4. disput. 1. punct. 4. Molina ibid. disput. 1. & in Concord. disp. 1. mem. 4. Vazq. 1. p. disput. 91. cap. 10. Lessius Opusc. de Auxil. cap. 10. Soar, lib. 2. de Prædest. cap. 7. & Proleg. 6. de Grat. & lib. 8. cap. 7. Turr. Opusc. 4. disput. 1. dub. 2. Herice disput. 26. Ruiz tom. de Provid. disput. 17. & seqq. Ripalda tom. 1. de Ente supern. disput. 17. & apud eos alij plurimi. Quos, longum esset, recensere.

67 **S**uppono pro resolutione quæstionis, de conceptu meriti sumpti vniuersè esse, inducere aliqualitè ius, siue debitum, siue exigentiam in merente respectu præmij. Id enim manifestè consequitur ad naturam meriti, ut vel nomen ipsum meriti videretur præ se ferre, Quod ius condignitatis erit, si meritum fuerit condignum; congruitatis verò, & decentiæ, si meritum fuerit tantum congruum. Porro meritum condignum, siue de condigno vocatur, quod est æquale præmio, meritum verò congruum, siue de congruo, quod est præmio inæquale. Æqualitas autem meriti condigni cum præmio aut potest esse mathematica, siue rei ad rem; aut potest esse solum proportionalis, siue proportionis ad proportionem. Prima reperitur, quando opus meritorium æqualem valorem, seu æstimabilitatem habet, ac habet præmium, comparatis his inter se absolutè; uti se habent merces operariorum, & eorum operæ. Secunda autem reperitur, quando, pensatâ qualitate præmiantis cum omnibus circumstantijs interuenientibus, æqualis est proportio præmij ad præmiantem, ac meriti ad merentem, ita, ut licet præmium secundum se longè superet valorem, ac æstimabilem meriti; at iustè hic & nunc à tali præmiantem conferatur: quia maius nõ est præmiantem, tale præmium censere, quàm merenti, tale exhibere obsequium. Hoc pacto magnus Princeps in natali sobolis eximia præmia proponit, ac confert iustè pro exiguo obsequio. Hoc etiam pacto inquit S. Th. in 2. dist. 27. q. 1. art. dist. 3. in corp. *Secundum æqualitatè proportionis ex condigno meremur vitam æternam. attenditur enim æqualitas proportionis, quando æqualiter se habet hoc ad illud, sicut aliud ad alterum. Non autem maius est Deo, vitam æternam tribuere, quàm nobis actum virtutis exhibere; sed sicut hoc congruit huic, ita illud illi. Et ideo quadam proportionis æqualitas inuenitur inter Deum præmiantem, & hominem merentem.* Vtrum autem condigna merita iustorum proportionè tantum, vi dicit S. Th. vel etiam mathematicè sint æqualia gloria; qua præmiantur, non est huius loci. Videatur Ripalda tom. 1. de Ente supern. disput. 15. sec. 3. & seqq. Id modò statuo, meritum congruum neutram earum æqualitatem attingere respectu præmij, atque ad eò in eius remuneratione non posse non aliquam gratiam interuenire, quæ deest in compensatione meriti condigni. Ob id meritum condignum meritum iustitiæ; congruum verò meritum misericordiæ vocari solent.

Hinc